

Zbiór Orzeczeń

OPINIA RZECZNIK GENERALNEJ

TAMARY ČAPETY

przedstawiona w dniu 6 lipca 2023 r.¹

Sprawa C-173/22 P

MG

przeciwko

Europejskiemu Bankowi Inwestycyjnemu

Odwołanie – Służba publiczna – Personel Europejskiego Banku Inwestycyjnego (EBI) – Karta praw podstawowych Unii Europejskiej – Artykuł 41 ust. 2 lit. a) – Prawo do bycia wysłuchanym – Przepisy administracyjne mające zastosowanie do członków personelu EBI – Wynagrodzenie– Dodatki rodzinne – Świadczenia wypłacane rodzicowi posiadającemu prawo pieczy nad dzieckiem – Skarga o stwierdzenie nieważności i o odszkodowanie – Zarzut niezgodności z prawem

I. Wprowadzenie

1. W jaki sposób w sytuacji rozstania pracowników zatrudnionych w tej samej instytucji instytucja ta ma decydować o podziale dodatków rodzinnych? Czy przed podjęciem decyzji należy wysłuchać obydwu rodziców, a jeżeli instytucja ich nie wysłuchiwała, jakie są konsekwencje braku takiego działania?

2. Wymienione kwestie stanowią sedno niniejszego odwołania od wyroku z dnia 21 grudnia 2021 r., MG/EBI (T-573/20, niepublikowany, EU:T:2021:915, zwanego dalej „zaskarżonym wyrokiem”).

II. Okoliczności powstania sporu i zaskarżony wyrok

3. Zarówno wnoszący odwołanie MG, jak i jego była żona A, są pracownikami Europejskiego Banku Inwestycyjnego (EBI). MG jest zatrudniony przez EBI od dnia 1 lutego 1998 r.; 12 września 2003 r. zawarł związek małżeński z A, która jest pracowniczką EBI – od 2002 r. Mają pięcioro dzieci.

4. Niniejsza sprawa dotyczy procedury administracyjnej prowadzonej w EBI, dotyczącej wydania decyzji pozbawiającej MG dodatków rodzinnych po rozwodzie z A.

¹ Język oryginału: angielski.

5. Z okoliczności faktycznych przedstawionych w zaskarżonym wyroku² wynika, że procedura ta toczyła się równolegle do postępowania sądowego przed sądami luksemburskimi zakończonego rozwodem. Aby ułatwić zrozumienie kontekstu niniejszego postępowania, przedstawię osobno postępowanie przed sądami luksemburskimi i procedury wewnętrzne, które odbywały się w EBI.

A. Postępowanie przed sądami luksemburskimi

6. Dnia 22 sierpnia 2017 r. A wniosła pozew o rozwód przeciwko MG do tribunal d'arrondissement de Luxembourg (sądu okręgowego w Luksemburgu, Luksemburg).

7. Dnia 14 listopada 2017 r. tribunal d'arrondissement de Luxembourg (sąd okręgowy w Luksemburgu) wydał postanowienie w przedmiocie zabezpieczenia, w którym przyznał tymczasowo A pieczę nad dziećmi. Nakazał również MG opuszczenie miejsce zamieszkania małżonków, co ten uczynił w grudniu 2017 r.

8. Drugim postanowieniem w przedmiocie zabezpieczenia z dnia 20 lipca 2018 r. sąd luksemburski zasądził od MG na rzecz A alimenty na dzieci w kwocie 1500 EUR miesięcznie (po 300 EUR na każde z ich dzieci) wyłączając dodatki rodzinne, jak również koszty opieki nad dziećmi w Centrum Małego Dziecka (zwanym dalej „CPE”) dla trojga dzieci, a także połowę wszystkich nadzwyczajnych kosztów ponoszonych na rzecz pięciorga dzieci. Ponadto sąd w postanowieniu w przedmiocie zabezpieczenia nakazał EBI wypłacić A dodatek na dziecko pozostające na utrzymaniu i dodatek edukacyjny.

9. Dnia 9 stycznia 2019 r. Cour supérieure de justice (sąd wyższej instancji, Luksemburg), obradujący jako sąd apelacyjny, oddalił zażalenie MG na postanowienie w przedmiocie zabezpieczenia z dnia 14 listopada 2017 r. w zakresie, w jakim ustalono miejsce zamieszkania małoletnich dzieci przy A, przyznając MG prawo do odwiedzin i zakwaterowania dzieci w jego miejscu zamieszkania co drugi weekend i przez połowę wakacji szkolnych.

10. Dnia 21 marca 2019 r. tribunal d'arrondissement de Luxembourg (sąd okręgowy, Luksemburg) orzekł rozwód między MG a A.

11. Dnia 10 lipca 2019 r. Cour supérieure de justice (sąd wyższej instancji), obradujący jako sąd apelacyjny, wydał wyrok w sprawie zaskarżenia drugiego postanowienia w przedmiocie zabezpieczenia z dnia 20 lipca 2018 r., w którym potwierdził prawo A do otrzymywania od MG alimentów w kwocie 300 EUR miesięcznie na każde dziecko. Zmienił jednak treść tego postanowienia, zwalniając MG z obowiązku pokrycia niektórych wydatków, w szczególności kosztów opieki nad dziećmi ponoszonych na rzecz dzieci.

B. Procedury wewnętrzne w EBI

12. Dnia 24 listopada 2017 r. MG otrzymał z EBI informację, że w związku z postanowieniem w przedmiocie zabezpieczenia wydanym przez tribunal d'arrondissement de Luxembourg (sąd okręgowy w Luksemburgu) z dnia 14 listopada 2017 r. (przyznającego A tymczasowo pieczę nad dziećmi) dodatek na dziecko pozostające na utrzymaniu i dodatek edukacyjny będą wypłacane A.

² Zaskarżony wyrok, pkt 1–25.

13. Dnia 28 grudnia 2017 r. A złożyła wiosek o postępowanie pojednawcze na podstawie art. 41 regulaminu pracowniczego EBI, mającego zastosowanie w niniejszej sprawie. Wnioskowała o to, by EBI uznał pięcioro ich dzieci za osoby pozostające na jej utrzymaniu zgodnie z postanowieniem w przedmiocie zabezpieczenia wydanym przez tribunal d'arrondissement de Luxembourg (sąd okręgowy w Luksemburgu) w dniu 14 listopada 2017 r., a w rezultacie również uznał jej uprawnienie do uzyskania dodatków rodzinnych i pochodnych korzyści finansowych przewidzianych w tym regulaminie (zwane dalej „pierwszym postępowaniem pojednawczym”).

14. Dnia 12 września 2018 r. prezes EBI postanowił, że począwszy od października 2018 r. dzieci A i MG będą uznawane za pozostające na utrzymaniu A (co dalej zwane jest „decyzją z dnia 12 września 2018 r.”). Decyzja ta była podstawą do uznania prawa A do uzyskania dodatków rodzinnych i pochodnych korzyści finansowych.

15. Z zaskarżonego wyroku wynika, że MG nie był stroną pierwszego postępowania pojednawczego³. EBI wyjaśnił w swoich uwagach i na rozprawie, że w postępowaniu pojednawczym nie przewiduje się udziału innych stron poza osobą, z której inicjatywy wszczęto to postępowanie. Z tego względu MG nie mógł wystąpić w roli interwenienta w postępowaniu wszczętym przez A.

16. Pismem z dnia 11 października 2018 r. EBI poinformował MG o swojej decyzji (zwanej dalej „decyzją z dnia 11 października 2018 r.”), z której wynikało, że począwszy od października 2018 r. nie jest on już uprawniony do dodatku rodzinnego, dodatku na dziecko pozostające na utrzymaniu ani dodatku edukacyjnego (zwanym łącznie „dodatkami rodzinnymi”) ani pochodnych korzyści finansowych przewidzianych w przepisach administracyjnych mających zastosowanie do personelu EBI (zwanym dalej „przepisami administracyjnymi EBI”). W piśmie wyjaśniono, że dodatki te decyzją z dnia 12 września 2018 r. przyznano A.

17. Przepisami, którymi EBI kierował się przy podejmowaniu decyzji o przyznaniu dodatków rodzinnych, obowiązującymi w czasie istotnym dla sprawy były art. 2.2.1 i 2.2.2 przepisów administracyjnych EBI. Regulamin ten stanowi, co następuje:

„2.2.1. Dodatek rodzinny

Do otrzymywania dodatku rodzinnego w wysokości 5 % miesięcznego wynagrodzenia podstawowego uprawnieni są następujący członkowie personelu:

- a) pracownicy będący w związku małżeńskim;
- b) pracownicy pozostający w separacji prawnej lub rozwiedzeni, którzy na mocy wyroku sądu mają obowiązek utrzymywać swojego małżonka jako główny żywiciel rodziny;
- c) pracownicy niebędący w związku małżeńskim, pozostający w separacji prawnej, rozwiedzeni, owdowiali, o ile są oni uprawnieni do dodatku na dziecko pozostające na utrzymaniu [...]

[...].

³ Punkt 73 tego wyroku.

Jeżeli w Banku zatrudnionych jest obydwój małżonków, dodatek wypłaca się małżonkowi o wyższym miesięcznym wynagrodzeniu podstawowym. Jeżeli jeden z małżonków jest zatrudniony w Banku, a drugi w innej organizacji międzynarodowej, urzędnik zatrudniony w Banku otrzymuje dodatek, o ile ta inna organizacja nie wypłaca jego małżonkowi podobnego dodatku.

[...]

2.2.2. Dziecko pozostające na utrzymaniu

Gdy członek personelu faktycznie utrzymuje swoje prawowite i uznane biologiczne lub przysposobione dziecko lub dziecko przybrane, uznaje się je za dziecko pozostające na utrzymaniu, o ile Bank lub inna instytucja Unii Europejskiej nie uzna dziecka za pozostające na utrzymaniu innego członka personelu lub jednego z jej urzędników lub pracowników oraz pod warunkiem że dziecko nie wykonuje pracy zarobkowej.

Z zastrzeżeniem tych samych warunków Bank może również uznać za dziecko pozostające na utrzymaniu dziecko wzięte pod opiekę przez członka personelu.

Za dziecko faktycznie utrzymywane przez członka personelu uznaje się dziecko zamieszkujące w tym samym gospodarstwie domowym co członek personelu lub dziecko, na którego utrzymanie członek personelu przeznacza kwotę co najmniej 50 % wyższą niż kwota dodatku na dziecko pozostające na utrzymaniu [...].

18. W odpowiedzi na decyzję z dnia 11 października 2018 r. MG pismem z dnia 29 października 2018 r. poinformował EBI, że sprzeciwia się środkom zapowiedzianym w tej decyzji. Stwierdził również, że pismo z dnia 29 października 2018 r. należy uznać za wniosek o wszczęcie postępowania pojednawczego w rozumieniu art. 41 regulaminu pracowniczego.

19. Wobec braku odpowiedzi ze strony EBI MG ponowił swoje żądanie pismem z dnia 10 grudnia 2018 r.

20. Pismem z dnia 7 stycznia 2019 r. EBI odrzucił zastrzeżenia MG bez ustosunkowania się do kwestii wszczęcia postępowania pojednawczego (co dalej zwane jest „decyzją z dnia 7 stycznia 2019 r.”)

21. MG wystosował dnia 11 stycznia 2019 r. wiadomość e-mail, w której złożył kolejny wniosek o postępowanie pojednawcze na podstawie art. 41 regulaminu pracowniczego. Wniosek ten obejmował zaskarżenie decyzji z dnia 11 października 2018 r., a w razie konieczności decyzji z dnia 7 stycznia 2019 r.

22. W dniu 14 stycznia 2019 r. EBI potwierdził otrzymanie wniosku MG o postępowanie pojednawcze.

23. Po złożeniu przez MG nowego wniosku o wszczęcie postępowania pojednawczego komisja pojednawcza zebrała się kilkakrotnie w 2019 r. i 2020 r. Między 9 marca a 4 czerwca 2020 r. jej trzech członkowie wymienili szereg wiadomości e-mail w celu skomentowania i zmiany treści protokołu postępowania pojednawczego. W wiadomości e-mail z dnia 4 czerwca 2020 r.

przewodniczący komisji pojednawczej przekazał prezesowi EBI wspomniany protokół, w którym odnotował między innymi niepowodzenie postępowania pojednawczego i niemożność osiągnięcia porozumienia w sprawie sprawozdania dotyczącego zamknięcia tego postępowania.

24. Pismem z dnia 30 lipca 2020 r. (zwanym dalej „decyzją z dnia 30 lipca 2020 r.”) przekazany wnoszącemu odwołanie wiadomością e-mail z dnia 31 lipca 2020 r. prezes EBI poinformował go o otrzymaniu wniosków komisji pojednawczej i wskazał, że odnotował niepowodzenie postępowania pojednawczego. Do pisma załączono protokół postępowania pojednawczego.

C. Skarga do Sądu

25. Dnia 14 września 2020 r. MG wniósł skargę do Sądu, w której domagał się:

- stwierdzenia nieważności decyzji z dnia 11 października 2018 r., na mocy której wnoszący odwołanie został pozbawiony dodatków rodzinnych (w tym pokrycia kosztów opieki nad dzieckiem i kosztów CPE, bezpodstawnie potrącanych przez EBI z wynagrodzenia wnoszącego odwołanie do listopada 2019 r.) i pochodnych korzyści finansowych (w tym w szczególności ulg podatkowych i zwrotu poniesionych przez niego kosztów leczenia dzieci);
- w razie potrzeby stwierdzenia nieważności decyzji z dnia 7 stycznia 2019 r. i 30 lipca 2020 r.;
- nakazania EBI zapłaty kwoty 10 000 EUR tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę;
- obciążenia EBI kosztami postępowania.

26. W zaskarżonym wyroku Sąd w odniesieniu do żądania stwierdzenia nieważności oddalił wszystkie zarzuty skargi i w rezultacie oddalił tę część skargi.

27. Jednakże w kwestii roszczenia odszkodowawczego Sąd uznał, że odpowiedź EBI na wniosek MG o wszczęcie postępowania pojednawczego w następstwie decyzji z dnia 7 stycznia 2019 r. była bezzasadnie opóźniona o ponad trzy miesiące oraz że EBI nie odpowiedział na pierwszy wniosek o wszczęcie postępowania pojednawczego zawarty w piśmie z dnia 29 października 2018 r. Sąd orzekł ponadto, że w wyniku takiego bezzasadnego opóźnienia EBI trzymał MG w przedłużającym się stanie niepewności, a w związku z tym wyrządził mu krzywdę. W związku z powyższym Sąd nakazał EBI zapłatę MG odszkodowania oszacowanego ex aequo et bono na kwotę 500 EUR i oddalił roszczenia odszkodowawcze w pozostałym zakresie. Sąd postanowił również, że każda ze stron poniesie własne koszty postępowania.

III. Odwołanie

28. W piśmie złożonym w sekretariacie Trybunału Sprawiedliwości w dniu 7 marca 2022 r. MG wnosi do Trybunału o:

- stwierdzenie, że niniejsze odwołanie jest dopuszczalne i zasadne,
- uchylenie zaskarżonego wyroku,
- w rezultacie potwierdzenie słuszności żądań wnoszącego odwołanie przedstawianych w pierwszej instancji i stwierdzenie nieważności decyzji EBI z dnia 11 października 2018 r., na

mocy której pozbawiono go dodatków rodzinnych (w tym w szczególności pokrycia kosztów opieki na dziećmi i kosztów CPE, bezpodstawnie potrącanych przez EBI z jego wynagrodzenia do listopada 2019 r.) i pochodnych korzyści finansowych (w tym w szczególności ulg podatkowych i zwrotu poniesionych przez niego kosztów leczenia dzieci), w razie potrzeby stwierdzenie nieważności decyzji z dnia 7 stycznia 2019 r., w której odrzucono w całości jego roszczenia, w razie potrzeby stwierdzenie nieważności decyzji EBI z dnia 30 lipca 2020 r., w której odnotowano brak ugody i potwierdzono decyzję z dnia 11 października 2018 r. i naprawienie szkody materialnej i niematerialnej, poniesionej przez wnoszącego odwołanie; oraz

– obciążenie EBI kosztami obydwu postępowań.

29. EBI wnosi do Trybunału o:

– oddalenie odwołania; oraz

– obciążenie wnoszącego odwołanie kosztami niniejszego postępowania oraz postępowania w pierwszej instancji.

30. Rozprawa, w której uczestniczyli wnoszący odwołanie i EBI, odbyła się 17 maja 2023 r.

IV. Analiza

31. Odwołanie obejmuje pięć zarzutów.

32. Zgodnie z wnioskiem Trybunału w niniejszej opinii ograniczę się jednak do analizy dwóch kwestii podniesionych w odwołaniu: a mianowicie: czy Sąd błędnie uznał, że nie naruszono prawa do bycia wysłuchanym (pierwszy zarzut odwołania) i czy błędnie ocenił zarzut niezgodności z prawem przepisów administracyjnych EBI dotyczących dodatków rodzinnych (druga część trzeciego zarzutu odwołania i zarzut czwarty odwołania).

A. W przedmiocie prawa do bycia wysłuchanym

33. Zarzut pierwszy odwołania dotyczy jedynie pierwszej decyzji, a więc decyzji z dnia 11 października 2018 r., w której EBI poinformował MG, że nie będzie on już uprawniony począwszy od 2018 r. uprawniony do dodatków rodzinnych i pochodnych korzyści finansowych przyznanych na podstawie przepisów administracyjnych EBI, ponieważ decyzją z dnia 12 września 2018 r. przyznano je A.

34. Wnoszący odwołanie twierdzi, że nie został wysłuchany przez EBI, zanim podjęto tę decyzję, co stanowi naruszenie prawa do bycia wysłuchanym. Naruszenie to, jak twierdzi wnoszący odwołanie, pociąga za sobą nieważność decyzji z dnia 11 października 2018 r.

35. W pkt 73 i 74 zaskarżonego wyroku Sąd stwierdził co następuje:

„73 W tym względzie [...] bezsporne jest, że [decyzją] z dnia 11 października 2018 r. [MG] otrzymał od EBI korespondencję, w której poinformowano go, że nie będzie już otrzymywał dodatku rodzinnego, dodatku na dziecko pozostające na utrzymaniu i dodatku edukacyjnego. Celem tej [decyzji] było zatem poinformowanie [go] o rezultacie postępowania pojednawczego wszczętego przez A bez wezwania go do bycia wysłuchanym w ramach tej procedury.

74 Z drugiej strony [...] należy zauważyć, że [decyzję] z dnia 7 stycznia 2019 r., w której potwierdzono [decyzję] z dnia 11 października 2018 r., doprecyzowując i rozwijając zawarte w niej uzasadnienie, przyjęto po uwagach wniesionych przez [MG] pismami z dnia 29 października i 10 grudnia 2018 r. Należy zatem zauważyć, że [MG] mógł odnieść się do uzasadnienia przedstawionego przez EBI w pierwotnej [decyzji] z dnia 11 października 2018 r. oraz przedstawić swoje uwagi dotyczące zawartego w niej uzasadnienia, które zostały uwzględnione przed zajęciem stanowiska wyrażonego przez EBI w [decyzji] z dnia 7 stycznia 2019 r.”.

36. Sąd orzekł zatem, że nie doszło do naruszenia prawa do bycia wysłuchanym, ponieważ MG miał możliwość przedstawienia swoich uwag do decyzji po jej przyjęciu, a EBI wziął je pod uwagę.

1. Czy prawo MG do bycia wysłuchanym zostało naruszone?

37. Artykuł 41 ust. 2 lit. a) Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (zwanej dalej „kartą”) przewiduje „prawo każdego do bycia wysłuchanym, zanim zostaną podjęte indywidualne środki mogące negatywnie wpłynąć na jego sytuację”.

38. Trybunał wyjaśnił już cel prawa do bycia wysłuchanym. Zgodnie ze słowami Trybunału „prawo do bycia wysłuchanym ma zwłaszcza na celu zagwarantowanie, aby każda decyzja mająca niekorzystny skutek dla danej osoby, była wydawana z pełną znajomością sprawy, oraz zmierza ono do umożliwienia właściwemu organowi skorygowania błędu lub do umożliwienia osobie zainteresowanej przedstawienia takich informacji dotyczących jej sytuacji osobistej, które przemawiają za wydaniem lub niewydaniem decyzji, lub za tym, by miała ona taką a nie inną treść”⁴.

39. Zatem prawo do bycia wysłuchanym przynosi korzyści zarówno administracji, przez umożliwienie jej podjęcia prawidłowej decyzji, jak i osobie, której prawa zostały naruszone. Pierwszym z jego celów jest umożliwienie rozpatrzenia sprawy i ustalenia stanu faktycznego w sposób możliwie precyzyjny i prawidłowy, drugim celem zaś jest zapewnienie osobie zainteresowanej możliwości przedstawienia swojego stanowiska.

40. Jasne jest, że aby można było osiągnąć ten podwójny cel, dana osoba musi mieć możliwość przedstawienia swojego stanowiska w toku procedury administracyjnej, a więc *przed* wydaniem decyzji, która miałaby negatywnie wpłynąć na interesy danej osoby⁵.

⁴ Wyroki: z dnia 4 czerwca 2020 r., EEAS/De Loecker (C-187/19 P, EU:C:2020:444, pkt 69 i przytoczone tam orzecznictwo); z dnia 21 października 2021 r., Parlament/UZ (C-894/19 P, EU:C:2021:863, pkt 90).

⁵ Wyroki: z dnia 4 czerwca 2020 r., EEAS/De Loecker (C-187/19 P, EU:C:2020:444, pkt 68 i przytoczone tam orzecznictwo); z dnia 21 października 2021 r., Parlament/UZ (C-894/19 P, EU:C:2021:863, pkt 89) (wyróżnienie moje).

41. W niniejszej sprawie bezsporne jest, że MG poniósł negatywne konsekwencje decyzji z dnia 11 października 2018 r. W orzecznictwie stwierdzono już, że ograniczenie wynagrodzenia, takie jak obniżenie dodatków rodzinnych, stanowi środek mający niekorzystny skutek dla danej osoby⁶.
42. Jasne jest również, że MG nie został wezwany do zajęcia stanowiska, zanim podjęto decyzję w jego sprawie.
43. W tym względzie pragnę podkreślić, że z art. 41 ust. 2 lit. a) nie wynika wymóg zorganizowania formalnego wysłuchania⁷.
44. Niemniej jednak z prawa do bycia wysłuchanym wynika, że osoba zainteresowana musi mieć możliwość wywarcia wpływu na dany proces decyzyjny, zanim dojdzie do wydania decyzji⁸.
45. Mam świadomość, że w codziennym życiu organy administracji nie wysłuchują każdej osoby, w sytuacji gdy zmiana jej osobistej sytuacji prowadzi do niekorzystnych zmian w jej prawach. Nie oznacza to jednak, że taka praktyka administracyjna jest zgodna z wymogami przewidzianymi w art. 41 ust. 2 lit. a) karty.
46. W dzisiejszych czasach komunikacja nie jest trudna. Szczególnie w obrębie administracji. Każdy pracownik ma zwykle adres e-mail, który jest znany różnym organom posiadającym uprawnienia decyzyjne. W rzeczy samej kryzys związany z COVID-19 pokazał, że łączność elektroniczna może łatwo zastąpić spotkania bezpośrednie.
47. Trudno jest zatem próbować uzasadnić praktykę administracyjną, w której pozbawia się osobę możliwości przedstawienia swojego stanowiska w sprawie decyzji, która będzie mieć na nią wpływ (z powodów takich jak ograniczenia czasowe, brak personelu lub podobne).
48. Przesłanie do MG wiadomości e-mail, w odpowiedzi na którą miałby on możliwość skomentowania proponowanej decyzji i jej uzasadnienia w rozsądnym terminie, czyniłoby zadość wymogowi prawa do bycia wysłuchanym.
49. MG nie miał takiej możliwości w trakcie procedury prowadzącej do wydania decyzji z dnia 11 października 2018 r. Nie był on stroną postępowania pojednawczego wszczętego przez A i w żadnym momencie przed wydaniem decyzji, którą pozbawiono go dodatków rodzinnych, które otrzymywał do tamtego momentu, nie został wysłuchany. Nie zaoferowano mu zatem możliwości ustosunkowania się do proponowanej decyzji i jej uzasadnienia.
50. Wbrew stanowisku Sądu jestem zdania, że fakt, iż MG mógł ustosunkować się do decyzji z dnia 11 października 2018 r. po jej przyjęciu i że jego uwagi zostały uwzględnione w decyzji z dnia 7 stycznia 2019 r. nie zmienia wniosku, że jego prawo do bycia wysłuchanym zostało naruszone. Pierwsze pismo nie było bowiem aktem przygotowawczym stworzonym na potrzeby

⁶ Wyrok z dnia 10 marca 2021 r., AM/EBI (T-134/19, EU:T:2021:119, pkt 41 i przytoczone tam orzecznictwo).

⁷ Wyrok z dnia 9 lutego 2023 r., Boshab/Rada (C-708/21 P, niepublikowany, EU:C:2023:84, pkt 54 i przytoczone tam orzecznictwo).

⁸ Zobacz podobnie wyroki: z dnia 23 września 2020 r., UE/Komisja (T-338/19, EU:T:2020:430, pkt 60 i przytoczone tam orzecznictwo); z dnia 30 września 2021 r., Trybunał Obrachunkowy/Pinxten (C-130/19, EU:C:2021:782, pkt 167). Nie oznacza to oczywiście, że należy zawsze utrudniać tok działania administracji. W orzecznictwie uznaje się, że mogą zaistnieć szczególne sytuacje, takie jak kontrole, w przypadku których wysłuchanie może mieć miejsce na późniejszym etapie postępowania (zob. podobnie wyrok z dnia 18 grudnia 2008 r., Sopropé, C-349/07, EU:C:2008:746, pkt 41; z dnia 3 lipca 2014 r., Kamino International Logistics i Datema Hellmann Worldwide Logistics, C-129/13 i C-130/13, EU:C:2014:2041, pkt 54, 55 i przytoczone tam orzecznictwo; wyrok z dnia 20 grudnia 2017 r., Prequ' Italia, C-276/16, EU:C:2017:1010, pkt 50, 51 i przytoczone tam orzecznictwo). Nie twierdzono jednak, że było tak w niniejszym sporze.

późniejszej decyzji. Już pierwsze pismo było decyzją, a w drugim piśmie jedynie potwierdzono tę pierwotną decyzję. Z tego względu, decyzja, którą pozbawiono MG uprawnienia do dodatków rodzinnych, była pismem z dnia 11 października 2018 r.

51. Zostało to potwierdzone przez EBI na rozprawie, kiedy to EBI wyjaśnił, że decyzja z dnia 11 października 2018 r. była rzeczywiście decyzją ostateczną, a nie jedynie decyzją tymczasową, chociaż EBI potwierdził ją pismem z dnia 7 stycznia 2019 r.

52. W żadnym momencie przed wydaniem decyzji z dnia 11 października 2018 r. nie zwrócono się do MG o zajęcie stanowiska.

53. Z powyższych względów jestem zdania, że Sąd naruszył prawo, uznając, że nie doszło do naruszenia prawa MG do bycia wysłuchanym.

2. Konsekwencje naruszenia prawa do bycia wysłuchanym

54. Druga kwestia podniesiona w niniejszym odwołaniu dotyczy konsekwencji naruszenia prawa do bycia wysłuchanym. Czy takie naruszenie automatycznie prowadzi do nieważności decyzji wydanej na zakończenie procedury, w której ramach osoba, której decyzja dotyczy, nie została wysłuchana?

55. W tej kwestii Trybunał Sprawiedliwości wielokrotnie orzekał, że naruszenie prawa do obrony, w szczególności prawa do bycia wysłuchanym, prowadzi do stwierdzenia nieważności decyzji jedynie wówczas, gdy w braku tej nieprawidłowości postępowanie mogłoby się zakończyć innym rozstrzygnięciem⁹.

56. Niemniej jednak wymóg, iż postępowanie „mogłoby się zakończyć innym rozstrzygnięciem” nie oznacza, że należy z całą pewnością wykazać, że decyzja byłaby inna. Aby stwierdzić nieważność takiej decyzji, wystarczy, aby nie można było całkowicie wykluczyć możliwości wydania innej decyzji, gdyby osoba, której dotyczy ta decyzja, miała możliwość przedstawienia swojego stanowiska¹⁰.

57. To prowadzi mnie do kolejnego pytania: czy w okolicznościach niniejszej sprawy byłoby możliwe inne rozwiązanie?

58. Można w tym względzie dokonać rozróżnienia pomiędzy sytuacjami, w których administracja dysponuje swobodą decyzyjną w indywidualnej sprawie, a sytuacjami, w której taka swoboda jej nie przysługuje.

59. W sytuacji gdy administracja dysponuje swobodą decyzyjną co do sposobu rozstrzygnięcia indywidualnej sytuacji niewysłuchanie osoby, której dotyczy decyzja, prowadzi do nieważności decyzji wydanej z naruszeniem prawa do bycia wysłuchanym. Stosując ten tok rozumowania do niniejszego przypadku, to jeżeli, w celu ustalenia, kto jest uprawniony do dodatków rodzinnych, EBI miałby możliwość swobodnej oceny wszystkich istotnych okoliczności faktycznych,

⁹ Zobacz przykładowo wyroki: z dnia 14 lutego 1990 r., Francja/Komisja (C-301/87, EU:C:1990:67, pkt 31); z dnia 25 czerwca 2020 r., HF/Parlament (C-570/18 P, EU:C:2020:490, pkt 72 i przytoczone tam orzecznictwo); z dnia 14 lipca 2022 r., SGI Studio Galli Ingegneria/Komisja (C-371/21 P, niepublikowany, EU:C:2022:566, pkt 82).

¹⁰ Wyroki: z dnia 10 lipca 1980 r., Distillers Company/Komisja (30/78, EU:C:1980:186, pkt 26); z dnia 1 października 2009 r., Foshan Shunde Yongjian Housewares & Hardware/Rada (C-141/08 P, EU:C:2009:598, pkt 88, 94); z dnia 1 grudnia 2022 r., EUIPO/Vincenti (C-653/20 P, niepublikowany, EU:C:2022:945, pkt 48).

przykładowo w jaki sposób A i MG dzielą się w praktyce kosztami utrzymania dzieci po rozwodzie i w jaki sposób decydują o podziale dodatków rodzinnych, wysłuchanie stanowiska MG mogłoby rzeczywiście wpłynąć na decyzję.

60. Z drugiej strony, jeżeli EBI wydawał decyzję na podstawie jasnych zasad, od których nie może odstąpić, wówczas odpowiedź na pytanie, czy naruszenie prawa do bycia wysłuchanym pociąga za sobą nieważność decyzji, może być inna.

61. W tym względzie EBI twierdzi, że w niniejszej sprawie nie dysponował żadną swobodą uznania w kwestii rozstrzygnięcia podziału dodatków rodzinnych po rozwodzie A i MG. Musiał raczej zastosować przepisy administracyjne EBI mające zastosowanie do przyznawania dodatków rodzinnych po rozwodzie, które to przepisy przewidywały ograniczone uprawnienia w tym zakresie. Innymi słowy, nawet gdyby MG został wysłuchany, EBI nie miałby innego wyboru jak tylko wydać taką decyzję, jaką wydał, i przyznać dodatki rodzinne A.

62. Czy to już koniec tej historii? Czy jeżeli zaakceptujemy twierdzenie, że obowiązujące przepisy administracyjne EBI nie pozostawiły możliwości podjęcia innej decyzji, wówczas naruszenie prawa do bycia wysłuchanym, nawet jeżeli zostanie wykazane, nie będzie miało żadnych konsekwencji?

63. Proponuję inną odpowiedź. Istnieją co najmniej dwa różne sposoby, w które osoba znajdująca się w podobnej sytuacji jak MG mogłaby wpłynąć na ostateczną decyzję, gdyby miała możliwość wyrażenia swojego stanowiska.

64. Po pierwsze, w niniejszej sprawie MG mógł podnieść, że EBI błędnie zinterpretował swoje przepisy administracyjne. Wówczas nawet gdyby przepisy te nie pozostawiały swobody w podejmowaniu decyzji o sposobie rozdziału dodatków rodzinnych, mogłoby dojść do innego rozstrzygnięcia niż proponowane tutaj przez EBI.

65. Podczas rozprawy EBI wyjaśnił, że pierwotnie kontynuował (od końca 2017 r. do września 2018 r.) wypłacanie dodatków rodzinnych MG. Ponieważ dodatki te były wypłacane w stosunku do zarobków, a płaca MG była wyższa niż płaca A, kwota in fine wypłacana na rzecz dzieci za pośrednictwem ich rodziców nie została obniżona. Następnie EBI zmienił swoją interpretację przepisów i uznał, że zgodnie z obowiązującymi przepisami EBI ma obowiązek przyznać dodatek rodzinny osobie posiadającej prawo do pieczy nad dzieckiem lub dziećmi. W ocenie EBI był to wynik łącznego odczytania art. 2.2.2 i 2.2.1 przepisów administracyjnych EBI, w ramach których dodatki rodzinne przyznaje się osobie, na której utrzymaniu pozostają dzieci.

66. Z powyższego wynika, że nawet EBI ma wątpliwości co do właściwego znaczenia swoich własnych przepisów administracyjnych w sytuacji rozwodu między dwojgiem swoich pracowników. Jak twierdził na rozprawie, zastosowanie tych przepisów do takiej sytuacji było wówczas dla EBI nowością. W konsekwencji umożliwienie MG przedstawienia jego stanowiska co do właściwej interpretacji tych przepisów mogło doprowadzić do wydania innego rozstrzygnięcia.

67. Po drugie, nawet gdyby obowiązujące przepisy administracyjne EBI zobowiązujące administrację do podjęcia określonej decyzji były faktycznie tak jasne, że nie pozostawiałyby żadnego miejsca na wykładnię, mogłyby nadal być nieważne pod względem prawnym i z tego powodu nie miałyby zastosowania. W kontekście niniejszej sprawy MG, gdyby miał możliwość przedstawienia swojego stanowiska, mógł podnieść kwestię ważności prawnej obowiązujących

przepisów administracyjnych EBI. Faktycznie podniósł on tę kwestię przed Sądem, utrzymując, że przepisy administracyjne EBI w kształcie zinterpretowanym i zastosowanym przez EBI naruszają zasadę równego traktowania.

68. Gdyby miał on możliwość podniesienia tej kwestii podczas procedury administracyjnej, administracja EBI byłaby zobowiązana do ustosunkowania się do zarzutu nieważności. Tak jak administracja krajowa jest uprawniona z mocy zasady pierwszeństwa prawa Unii do uchylenia niespójnych z nim przepisów krajowych¹¹ i związana tą zasadą, tak i administracja Unii powinna być uprawniona i zobowiązana do uchylenia przepisów wewnętrznych kolidujących z przepisami Unii i jednakowo powinna być taką zasadą związana. Tak więc, gdyby EBI uznał te przepisy administracyjne EBI za nieważne, nie byłby uprawniony do ich zastosowania. Gdyby EBI uznał te przepisy za ważne, MG mógłby przyjąć przedstawione wyjaśnienie lub podjąć decyzję o zaskarżeniu tego rozstrzygnięcia przed Sądem. Co ważne, gdyby miał możliwość przedstawienia swojego stanowiska, zanim wydano decyzję z dnia 11 października 2018 r., decyzja ta mogłaby być inna, nawet gdyby mające zastosowanie przepisy administracyjne EBI nie pozostawiały administracji swobody w zakresie rozstrzygnięcia konkretnej sprawy.

69. Staram się w ten sposób podkreślić, że zważywszy na powyższe, trudno orzec *in abstracto*, że włączenie osoby, dla której decyzja ma niekorzystne skutki, w procedurę prowadzącą do wydania takiej decyzji, nie mogło mieć wpływu na tę decyzję.

70. Z tego względu proponuję, aby Trybunał Sprawiedliwości stanął na stanowisku, że uniemożliwienie przez administrację osobie, dla której decyzja tej administracji mogła mieć niekorzystne skutki, wyrażenia swojego punktu widzenia prowadzi, co do zasady, do nieważności decyzji i powoduje konieczność wszczęcia nowej procedury, w której zainteresowana osoba zostanie wysłuchana.

71. Przykładowa procedura administracyjna, w której respektowano by prawo do bycia wysłuchanym w niniejszej sprawie mogłaby przebiegać w sposób przedstawiony poniżej. Po zakończeniu postępowania pojednawczego wszczętego przez A EBI powinien być wezwać MG do przedstawienia swojego stanowiska, zanim wydał decyzję o przyznaniu dodatków rodzinnych A. Gdyby MG podniósł zarzut nieważności przepisu, który doprowadził do rozstrzygnięcia polegającego na tym, że do dodatków rodzinnych jest uprawniona tylko A, wówczas EBI musiałby wyjaśnić, dlaczego uważa ten przepis za ważny. Dopiero wówczas mógłby wydać decyzję o przyznaniu dodatków rodzinnych A. MG miałby wówczas możliwość zaskarżenia decyzji EBI przed Sądem pod zarzutem między innymi nieważności przepisów administracyjnych EBI pod względem prawnym.

72. MG faktycznie podniósł przed Sądem, że przepisy administracyjne EBI są same w sobie nieważne pod względem prawnym. Zbadam ten zarzut w osobnej części.

73. Jestem jednak zdania, że należy stwierdzić nieważność decyzji z dnia 11 października 2018 r. już na podstawie zarzutu pierwszego, a mianowicie na podstawie twierdzenia, że wydano ją z naruszeniem prawa MG do bycia wysłuchanym.

¹¹ Wyroki: z dnia 22 czerwca 1989 r., Costanzo (103/88, EU:C:1989:256); z dnia 4 grudnia 2018 r., Minister for Justice and Equality and Commissioner of An Garda Síochána (C-378/17, EU:C:2018:979).

B. Zarzut niezgodności z prawem art. 2.2.1 i 2.2.2. przepisów administracyjnych EBI

74. W części drugiej zarzutu trzeciego odwołania MG twierdzi w istocie, że Sąd niesłusznie oddalił jego zarzut niezgodności z prawem wspomnianych wcześniej przepisów administracyjnych EBI w dziedzinie dodatków rodzinnych. W szczególności wnoszący odwołanie twierdzi, że Sąd błędnie uznał, iż przepisy te nie naruszają zasad równego traktowania i niedyskryminacji.

75. Jak wyjaśnił EBI na rozprawie, dwa mające tu zastosowanie przepisy administracyjne są interpretowane w ten sposób, że po rozwodzie dwóch osób będących pracownikami zatrudnionymi w EBI dodatki rodzinne są przyznawane rodzicowi sprawującemu pieczę nad ich dziećmi. Przepisy te w brzmieniu obowiązującym w czasie istotnym dla sprawy, jak również w nowej wersji pozwalają na podział dodatków rodzinnych wyłącznie w przypadku pieczy wspólnej. Ponieważ tribunal d'arrondissement de Luxembourg (sąd okręgowy w Luksemburgu) postanowił powierzyć A pełną pieczę nad dziećmi, z przepisów wynika wymóg, aby dodatki rodzinne przyznać właśnie jej.

76. W zaskarżonym wyroku Sąd uznał, że te przepisy administracyjne nie naruszają zasady równego traktowania, ponieważ sytuacja rodzica posiadającego prawo do pieczy nad dzieckiem i nieposiadającego takiego prawa jest odmienna, w związku z czym przepisy administracyjne mogą przewidywać różne traktowanie każdej z tych sytuacji¹².

77. Wnoszący odwołanie nie zgadza się z tym twierdzeniem. W jego ocenie rozwiedzeni rodzice znajdują się w podobnej sytuacji, jeżeli chodzi o utrzymanie dzieci, ponieważ na obydwu spoczywa taki sam obowiązek utrzymania dzieci. Powinni oni zatem korzystać z tych samych praw do dodatków rodzinnych, które stanowią pomoc na pokrycie kosztów związanych z utrzymaniem dzieci. MG uważa, że fakt, iż jeden rodzic posiada prawo do pełnej pieczy nad dziećmi nie powoduje odróżnienia jego sytuacji od sytuacji rodzica, który nie ma prawa do pieczy, skoro kryterium brany pod uwagę jest obowiązek łożenia na utrzymanie dzieci.

78. Z kolei EBI uważa, że prawo do pieczy nad dzieckiem stanowi jedyne dokładne kryterium pozwalające ustalić, kto „faktycznie utrzymuje” dziecko. Ponieważ dodatki rodzinne przyznaje się na rzecz utrzymania dziecka, przepisy administracyjne EBI uznające prawo do pieczy nad dzieckiem za czynnik decydujący nie są dyskryminujące.

79. Warto podkreślić, że z zasady równego traktowania wynika wymóg, aby osoby znajdujące się w porównywalnej sytuacji¹³ były traktowane jednakowo. Jeżeli natomiast dwie osoby nie znajdują się w porównywalnej sytuacji, z tej samej zasady wynika wymóg, aby były one traktowane w różny sposób, chyba że istnieją obiektywne powody, aby traktować je w ten sam sposób¹⁴.

80. Czy rozwiedziony rodzic posiadający prawo do pieczy nad dziećmi jest w porównywalnej sytuacji z rozwiedzionym rodzicem, który nie posiada prawa do pieczy nad dziećmi, a jedynie prawo do wizyt w weekendy i wakacje?

¹² Punkt 107 zaskarżonego wyroku.

¹³ W orzecznictwie nie wymaga się, aby te sytuacje były identyczne, a jedynie by były porównywalne. Zobacz przykładowo w tym względzie wyroki: z dnia 27 października 1993 r., Enderby (C-127/92, EU:C:1993:859, pkt 16); z dnia 16 grudnia 2008 r., Arcelor Atlantique et Lorraine i in. (C-127/07, EU:C:2008:728, pkt 25).

¹⁴ Wyroki: z dnia 13 grudnia 1984 r., Sermeide (106/83, EU:C:1984:394, pkt 28); z dnia 4 maja 2023 r., Glavna direktisia „Pozharna bezopasnost i zashtita na naselenieto” (Praca w porze nocnej) (od C-529/21 do C-536/21 i od C-732/21 do C-738/21, EU:C:2023:374, pkt 52 i przytoczone tam orzecznictwo).

81. Pierwszą reakcją może być stwierdzenie, że tacy rodzice nie znajdują się w porównywalnej sytuacji. Koniec końców, osoba, która posiada prawo do pełnej pieczy nad dzieckiem musi zadbać o codzienne życie dzieci, a jej czas jest ograniczony codzienną potrzebą sprawowania nad nimi opieki. Sytuacja ta jedynie w ograniczonym stopniu wpływa natomiast na czas rodzica, który nie posiada prawa do pełnej pieczy (a przykładowo sprawuje opiekę co drugi weekend i przez połowę wakacji). Aby posłużyć się prostym przykładem: rodzic, który nie ma prawa do pełnej pieczy nad dzieckiem może swobodnie podjąć decyzję o wyjściu do kina wieczorem, natomiast drugi rodzic, aby móc to uczynić, musiałby to zaplanować i ewentualnie znaleźć osobę do opieki i zapłacić jej za opiekę nad dziećmi. Uważam, że większość ludzi uznałaby, że te dwie osoby nie znajdują się w porównywalnej sytuacji.

82. Jeżeli jednak chodzi o ocenę, czy dwie osoby znajdują się w porównywalnej sytuacji w odniesieniu do niektórych uprawnień prawnych, należy ocenić porównywalność sytuacji w kontekście przepisu nadającego takie uprawnienia i jego celu¹⁵.

83. Dodatki rodzinne przyczyniają się do zmniejszenia obciążeń finansowych wynikających z utrzymania dzieci. Przyświeca im zatem cel społeczny uzasadniony wydatkami wynikającymi z bieżącej i konkretnej potrzeby związanej z istnieniem dziecka i faktycznym utrzymywaniem dziecka¹⁶.

84. Takie rozumienie znajduje potwierdzenie w orzecznictwie dotyczącym rozporządzenia (WE) nr 883/2004¹⁷. Trybunał sprecyzował, że określenie „świadczenia rodzinne” [dodatki rodzinne] oznacza wszelkie świadczenia rzeczowe lub pieniężne, które mają odpowiadać wydatkom rodziny, z wyłączeniem zaliczek z tytułu świadczeń alimentacyjnych oraz specjalnych świadczeń porodowych i świadczeń adopcyjnych. Zatem stwierdzenie „odpowiadać wydatkom rodziny” należy rozumieć jako odnoszące się w szczególności do wkładu w budżet rodzinny w celu łagodzenia obciążeń finansowych związanych z utrzymaniem dzieci¹⁸.

85. Rzecznik Praw Obywatelskich UE przedstawił podobny tok rozumowania, dodając w swojej decyzji z 2017 r., że „dodatek na dziecko pozostające na utrzymaniu, chociaż stanowi część wynagrodzenia członka personelu, nie jest przeznaczony na utrzymanie tego pracownika, ale wyłącznie na utrzymanie jego dziecka/dzieci”¹⁹.

86. Reasumując, nawet jeżeli dodatki rodzinne nie są wypłacane jako świadczenia dla rodziców, ale mają przyczyniać się do rozwoju i edukacji ich dzieci, służą one zmniejszeniu obciążenia finansowego rodziców utrzymujących dzieci.

¹⁵ Zobacz w tej kwestii w sprawie prawa dotyczącego służby cywilnej wyrok z dnia 14 lipca 2022 r., Komisja/VW i in. (od C-116/21 P do C-118/21 P, C-138/21 P i C-139/21 P, EU:C:2022:557, pkt 127 i przytoczone tam orzecznictwo); a ogólniej w dziedzinie swobodnego przemieszczania się: wyroki: z dnia 18 lipca 2007 r., Oy AA (C-231/05, EU:C:2007:439, pkt 36, 38); z dnia 17 marca 2022 r., AllianzGI-Fonds AEVN (C-545/19, EU:C:2022:193, pkt 51, 59 i przytoczone tam orzecznictwo).

¹⁶ W zaskarżonym wyroku Sąd był tego samego zdania w kwestii celu dodatków rodzinnych (zob. pkt 102 zaskarżonego wyroku). Ogólniej zob. wcześniejsze wyroki: z dnia 27 listopada 1980 r., Sorasio-Allo i in./Komisja (81/79, 82/79 i 146/79, EU:C:1980:270, pkt 15, 16); z dnia 28 listopada 1991 r., Schwedler/Parlament (C-132/90 P, EU:C:1991:452, pkt 14).

¹⁷ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.U. 2004, L 166, s. 1 i sprostowanie 2004, L 200, s. 1), jak również orzecznictwo w przedmiocie art. 7 ust. 2 rozporządzenia (UE) Parlamentu Europejskiego i Rady nr 492/2011 z dnia 5 kwietnia 2011 r. w sprawie swobodnego przepływu pracowników wewnątrz Unii (Dz.U. 2011, L 141, s. 1).

¹⁸ Zobacz podobnie wyrok z dnia 2 kwietnia 2020 r., Caisse pour l'avenir des enfants (Dziecko małżonka pracownika przygranicznego) (C-802/18, EU:C:2020:269, pkt 38 i przytoczone tam orzecznictwo).

¹⁹ Zalecenie Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich w odpowiedzi na skargę 374/2014/DR przeciwko Europejskiemu Bankowi Inwestycyjnemu w przedmiocie wypłaty dodatku na dziecko, pkt 19. Dokument dostępny pod adresem: <https://www.ombudsman.europa.eu/fr/recommendation/en/69347>.

87. Z uwagi na tak określony cel dodatków rodzinnych, kryterium, na podstawie którego można zdecydować, czy rodzic sprawujący pełną pieczę nad dziećmi jest w porównywalnej sytuacji co rodzic, który nie sprawuje nad nimi takiej pieczy, jest ustalenie, czy oboje rodzice mają finansowy wkład w utrzymanie swoich dzieci. Należy zatem stwierdzić, jak moim zdaniem słusznie podnosi wnoszący odwołanie, że dwoje rodziców, którzy faktycznie łożą na utrzymanie dzieci, jest w porównywalnej sytuacji.

88. Ponadto w orzecznictwie wskazano już, że nic nie stoi na przeszkodzie temu, aby postrzegać dziecko za faktycznie utrzymywane przez kilka osób jednocześnie. W związku z tym dziecko dwóch rozwiedzionych urzędników Unii może być uważane za faktycznie utrzymywane przez tych dwóch urzędników jednocześnie, a zatem można je uznać za pozostające jednocześnie na utrzymaniu obydwójga²⁰.

89. Taka ocena nie może zależeć od tego, kto posiada pieczę prawną nad dziećmi, ponieważ przyznanie jednemu rodzicowi pieczy prawnej nad dziećmi nie zwalnia drugiego rodzica od partycypowania w kosztach utrzymania tych dzieci. Nie oznacza to również, że obydwój rodzice nie przyczyniają się nadal finansowo do wychowania ich dzieci. Wręcz przeciwnie: decyzja, czy dwoje rozwiedzionych rodziców znajduje się w porównywalnej sytuacji w odniesieniu do dodatków rodzinnych, wymaga oceny okoliczności faktycznych i prawnych. Wymaga to odpowiedzi na pytanie, czy obydwój rodzice faktycznie przyczyniają się do zaspokojenia potrzeb związanych z utrzymaniem dzieci.

90. Rodzic rozwiedziony, który posiada prawo do pełnej pieczy nad swoimi dziećmi, i drugi rodzic, który nie ma prawa do pełnej pieczy, są zatem w porównywalnej sytuacji pod kątem uprawnienia do dodatków rodzinnych, jeżeli oboje faktycznie (finansowo) utrzymują swoje dzieci.

91. Z tego względu przepis, który przewiduje automatyczne przyznanie dodatków rodzinnych rodzicowi posiadającemu prawo do pełnej pieczy nad dziećmi, mimo iż w utrzymaniu dzieci uczestniczą (finansowo) obydwój rodzice, narusza zasadę równego traktowania.

92. Twierdzenie, że do celów dodatków rodzinnych sytuacja obojga rodziców jest porównywalna, nie umniejsza szczególnym trudnościom i dodatkowym obciążeniom, z którymi boryka się rodzic posiadający prawo do pieczy nad dzieckiem. Taki rodzic może bowiem ponosić dodatkowe obciążenia finansowe wynikające z faktu, że dzieci mieszkają pod jego dachem (na przykład koszty opieki w sytuacji wyjścia do kina, o czym wspomniano już we wcześniejszym przykładzie). Istnieją jednak inne środki prawne służące zaradzeniu ewentualnym różnicom między rodzicami, takie jak alimenty na dziecko lub nawet byłego małżonka lub małżonkę. Świadczenia alimentacyjne i dodatki rodzinne to jednak dwie odrębne sprawy²¹.

93. Z tego względu nawet jeśli Sąd prawidłowo uznał te cechy i cele dodatków rodzinnych, wyciągnął następnie błędny wniosek, że sytuacja obojga rodziców w kontekście uprawnienia do dodatków rodzinnych nie była porównywalna.

²⁰ Zobacz podobnie wyrok z dnia 28 listopada 1991 r., Schwedler/Parlament (C-132/90 P, EU:C:1991:452, pkt 17), powtórzone w wyrokach: z dnia 3 marca 1993 r., Peroulakis/Komisja (T-69/91, EU:T:1993:16, pkt 32); z dnia 12 listopada 2002 r., López Cejudo/Komisja (T-271/01, EU:T:2002:272, pkt 33); a także z dnia 10 października 2006 r., Arranz Benitez/Parlament (T-87/04, EU:T:2006:297, pkt 37).

²¹ Zobacz podobnie wyrok z dnia 2 kwietnia 2020 r., Caisse pour l'avenir des enfants (Dziecko małżonka pracownika przygranicznego) (C-802/18, EU:C:2020:269, pkt 38 i przytoczone tam orzecznictwo).

94. Z tego względu Sąd naruszył prawo, oddalając podniesiony przez wnoszącego odwołanie zarzut niezgodności z prawem na takiej podstawie, że przepisy administracyjne EBI nie naruszają zasady równego traktowania.

95. Proponuję zatem, aby Trybunał uznał zarzut pierwszy odwołania, część drugą zarzutu trzeciego odwołania, a także zarzut czwarty odwołania za zasadne i uchylił pkt 2 sentencji zaskarżonego wyroku.

V. Ostateczna decyzja co do istoty skargi

96. Zgodnie z art. 61 statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w przypadku uchylenia orzeczenia Sądu Trybunał może wydać orzeczenie ostateczne w sprawie, jeśli stan postępowania na to pozwala.

97. Uważam, że tak właśnie jest w tym przypadku. Nie jest zatem konieczne, aby Trybunał Sprawiedliwości skierował sprawę do ponownego rozpoznania przez Sąd.

98. Proponuję, aby Trybunał Sprawiedliwości stwierdził nieważność decyzji z dnia 11 października 2018 r. i 7 stycznia 2019 r. oraz wszelkich późniejszych decyzji powodujących pozbawienie MG połowy prawa do dodatków rodzinnych i pochodnych korzyści finansowych. Decyzja z dnia 11 października 2018 r. jest nieważna z dwóch powodów. Wydano ją z naruszeniem prawa do bycia wysłuchanym i narusza ona zasadę równego traktowania. Decyzją z dnia 7 stycznia 2019 r. nie naruszono prawa do bycia wysłuchanym, ponieważ MG miał możliwość przedstawienia swojego stanowiska przed jej wydaniem, ale jest ona nieważna, ponieważ narusza zasadę równego traktowania.

VI. Wnioski

99. W świetle całości powyższych rozważań jestem zdania, że:

- należy uwzględnić zarzut pierwszy, drugą część zarzutu trzeciego oraz zarzut czwarty odwołania;
- Trybunał powinien uchylić pkt 2 sentencji wyroku z dnia 21 grudnia 2021 r., MG/EBI (T-573/20, niepublikowany, EU:T:2021:915);
- Trybunał powinien stwierdzić nieważność decyzji z dnia 11 października 2018 r. i 7 stycznia 2019 r. oraz wszelkich późniejszych decyzji powodujących pozbawienie MG połowy prawa do dodatków rodzinnych i pochodnych korzyści finansowych (w tym w szczególności kosztów opieki nad dzieckiem i kosztów CPE, bezpodstawnie potrącanych przez EBI z jego wynagrodzenia do listopada 2019 r.) oraz pochodnych korzyści finansowych (w tym w szczególności ulg podatkowych).